

Razvod braka i zakonska rastava

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Sud odobrava razvod na temelju tužbe koju je podnio jedan od bračnih drugova. Tijekom postupka sud utvrđuje postoji li osnova za razvod, odnosno jesu li bračni odnosi poremećeni i koji su razlozi za poremećene bračne odnose.

Bračni odnosi automatski se smatraju poremećenima ako je brak trajao najmanje godinu dana, ako bračni drugovi nisu živjeli zajedno najmanje šest mjeseci i ako se drugi bračni partner pridruži tužbi za razvod. Sud ne utvrđuje razloge za poremećene odnose, ali odobrava razvod ako utvrdi da su istovjetne izjave bračnih drugova o poremećenim bračnim odnosima i njihova namjera da dobiju razvod iskreni te ako bračni drugovi dostave:

- pravomoćnu sudsku odluku kojom se odobrava dogovor o skrbi nad maloljetnim djetetom i pravima posjećivanja maloljetnog djeteta koje nema potpunu pravnu sposobnost u razdoblju nakon razvoda;
- pisani sporazum sa službeno ovjerenim potpisima u kojem se utvrđuju financijske stvari te prava i dužnosti povezane sa zajedničkim domom, kao i dužnost uzdržavanja u razdoblju nakon razvoda.

Ako bračni drugovi imaju maloljetno dijete, razvod neće biti odobren ako se na temelju posebnih razloga može utvrditi da je to protivno interesima djeteta (npr. fizički ili psihički invaliditet). Razvod neće biti odobren sve dok ne bude donesena pravomoćna sudska odluka o skrbi nad maloljetnim djetetom i pravima posjećivanja maloljetnog djeteta u razdoblju nakon razvoda.

Ako se bračni drug koji nije bio izvorno odgovoran za narušavanje bračnih odnosa povredom bračnih obveza ne slaže s tužbom za razvod braka i razvod bi mu znatno naštetio, sud će odbaciti tužbu za razvod braka ako se na temelju iznimnih okolnosti može zaključiti da bi brak trebalo očuvati. Međutim, ako bračni drugovi nisu živjeli zajedno najmanje tri godine, sud će razvesti brak ako su bračni odnosi poremećeni.

2 Koji su razlozi razvoda?

Osnova za razvod su teško, trajno i nepopravljivo poremećeni bračni odnosi, zbog čega se od bračnih drugova ne može očekivati da će opet moći zajedno živjeti.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Bračni drug koji je preuzeo prezime drugog bračnog druga može u roku od šest mjeseci od pravomoćnosti odluke o razvodu obavijestiti matični ured o tome želi li vratiti svoje prethodno prezime ili da neće više dodavati prezime drugog bračnog druga svojem prezimenu.

3.2 podjelu imovine supružnika

Nakon razvoda zajednička imovina bračnih drugova prestaje biti zajednička.

U slučaju likvidacije ili uništavanja ili smanjenja zajedničke imovine prethodne zajedničke obveze i prava ukidaju se na temelju nagodbe. Ugovor o nagodbi mora biti u pisanom obliku ako je sklopljen za vrijeme trajanja braka ili ako je predmet nagodbe takav da je u skladu s ugovorom o prijenosu vlasništva potreban pisani sporazum. Ako bračni drugovi ne sklope nagodbu o zajedničkoj imovini, sud odlučuje o zajedničkoj imovini na zahtjev jednog od bračnih drugova. Kada odlučuje o zajedničkoj imovini, sud počinje od pretpostavke da bračni drugovi imaju jednake dijelove u imovini koja čini zajedničku imovinu. Svaki bračni drug ima pravo tražiti isplatu svojeg dijela u zajedničkoj imovini i mora otplatiti sve što je isplaćeno iz zajedničke imovine za njegovu isključivu imovinu. U postupku podjele imovine glavni je naglasak na potrebama uzdržavane djece, načinu na koji je svaki od bračnih drugova brinuo o obitelji (posebno kako su brinuli o djeci i obiteljskom domu) i na njihovu doprinosu stjecanju i održavanju vrijednosti imovine koja čini zajedničku imovinu.

Ako u tri godine od razvoda nije sklopljen ugovor o nagodbi ili nije podnesena tužba sudu za postizanje sudske nagodbe, smatra se da materijalna pokretna imovina pripada osobi koja ju upotrebljava kao vlasnik isključivo za svoje potrebe, potrebe svoje obitelji ili potrebe svojeg kućanstva. Smatra se da je ostala materijalna pokretna i nepokretna imovina u zajedničkom vlasništvu sa svakim suvlasnikom u jednakim dijelovima. Isto se primjenjuje i na ostala imovinska prava, potraživanja i dugovanja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Prije odobravanja razvoda roditeljima maloljetnog djeteta koje nema potpunu pravnu sposobnost sud utvrđuje prava i odgovornosti bračnih drugova u vezi s djetetom u razdoblju nakon razvoda. Sud će posebno odrediti bračnog druga koji će imati skrbništvo nad djetetom i način na koji će svaki od roditelja pridonijeti uzdržavanju djeteta.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Razvedeni bračni drug dužan je uzdržavati drugog razvedenog bračnog druga koji se ne može sam uzdržavati ako je ta nemogućnost posljedica braka ili je s njime povezana. Kod utvrđivanja uzdržavanja osobito se uzimaju u obzir dob, zdravstveno stanje u trenutku razvoda i prestanak uzdržavanja djece iz braka. Ako par ne uspije postići dogovor o iznosu uzdržavanja, sud odlučuje na temelju prijedloga jednog od bračnih drugova. Uzdržavanje se može plaćati kao paušalni iznos ili u obrocima.

Ako se bračni drugovi ili razvedeni bračni drugovi ne uspiju dogovoriti oko uzdržavanja, sud može odrediti uzdržavanje na temelju prijedloga bračnog druga koji nije bio glavni uzrok narušavanja bračnih odnosa i koji je pretrpio veliku štetu kao rezultat razvoda, ali najduže na tri godine nakon razvoda.

Pravo na uzdržavanje prestaje ako bračni drug koji ima pravo na uzdržavanje ponovno stupi u brak ili sklopi registrirano partnerstvo.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U Češkoj ne postoji zakonska rastava.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Vidjeti pitanje 4.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Vidjeti pitanje 4.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Sud će poništiti brak i bez tužbe ako je sklopljen s muškarcem ili ženom koji su već bili u braku, s osobom koja je prethodno sklopila registrirano partnerstvo ili sličnu zajednicu u inozemstvu, ako taj brak, partnerstvo ili druga slična zajednica još uvijek postoje; ili između pretka i potomka, između braće i sestara ili između osoba koje su u srodstvu na temelju posvajanja.

Sud će poništiti brak na temelju tužbe jednog od bračnih drugova čiji je pristanak na sklapanje braka ishođen primjenom nasilja ili na temelju prijetnji nasiljem ili čiji je pristanak na sklapanje braka posljedica pogreške u vezi s identitetom bračnog druga ili prirodom pregovora o braku. Tužba se mora podnijeti u roku od godine dana od prvog dana kada je bračni drug to mogao učiniti s obzirom na okolnosti ili od prvog dana kada je saznao za stvarnu situaciju. Sud će poništiti brak na temelju tužbe osobe koja za to ima zakoniti interes ako je brak sklopljen unatoč postojanju zakonske prepreke (npr. maloljetnost ili nemogućnost izvršavanja pravnih radnji; to se ne primjenjuje u slučaju ograničene pravne sposobnosti).

Brak je ništav ako, u slučaju barem jedne od osoba koje namjeravaju sklopiti brak, nisu ispunjeni uvjeti koji moraju biti obvezno ispunjeni u njezinom pristanku na brak ili u svečanosti sklapanja braka ili u vezi s njom.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Vidjeti pitanje 7.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Za brak koji je sud poništio smatra se da nikada nije ni bio sklopljen (*ex tunc*). Međutim, taj se brak smatra valjanim sve dok ga sud ne proglasi ništavim. U slučaju poništaja braka primjenjuju se ista prava i odgovornosti bračnih drugova u odnosu na djecu i imovinu kao i u slučaju razvoda. Poništaj braka znači da svaka izjava navodnih bračnih drugova u vezi s prezimenom isto postaje ništetna. Oba bračna druga vraćaju izvorna prezimena i nemaju pravo birati prezime. Nakon poništaja braka prezimena djece ostaju nepromijenjena. Čak i nakon poništaja braka pretpostavlja se da je bračni drug majke otac njihove djece.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Postoje različite službe za obiteljsko, bračno i partnersko savjetovanje. Druga mogućnost je mirenje. Više pojedinosti dostupno je na [web-mjestu](#) Udruge izmiritelja Češke Republike i Udruge bračnih i obiteljskih savjetnika Češke Republike – vidjeti poveznicu u nastavku. Međutim, prestanak braka razvodom moguć je tek na temelju pravomoćnog rješenja koje je donio sud.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužba za pokretanje postupka za razvod braka i tužba za pokretanje postupka za poništaj braka podnose se okružnom sudu u okrugu u kojem je par imao posljednje zajedničko prebivalište u Češkoj Republici, pod uvjetom da barem jedan od bračnih drugova ima prebivalište u okrugu u kojem taj sud ima nadležnost. Ako takav sud ne postoji, nadležan je opći sud bračnog druga koji nije podnio tužbu za pokretanje postupka, a ako nema ni takvog suda, nadležnost ima opći sud bračnog druga koji je podnio tužbu za pokretanje postupka. Opći sud fizičke osobe okružni je sud u okrugu u kojem osoba ima prebivalište, a ako osoba nema prebivalište, sud u okrugu u kojem boravi. Prebivalište je mjesto u kojem osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane (može postojati i nekoliko takvih mjesta pa se svi ti sudovi mogu smatrati općim sudom). Za više pojedinosti vidjeti podatke o nadležnosti sudova.

Tužba se podnosi u pisanom obliku i u njoj mora biti jasno navedeno kojem je sudu upućena i tko ju podnosi te moraju biti jasno navedene stranke (puno ime, prezime, matični broj, datum rođenja, adresa trajnog boravišta ili poštanska adresa) i brak na koji se odnosi (kada je brak sklopljen i okolnosti, nastanak i uzroci poremećenih bračnih odnosa). Tužbe moraju biti potpisane i označene datumom. Ako su oba bračna druga suglasna s razvodom, tužbu moraju potpisati oba bračna druga. Činjenice navedene u tužbi moraju biti potkrijepljene dokumentarnim dokazima.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Stranke u načelu nemaju pravo na nadoknadu troškova postupka razvoda, poništaja braka ili presude o tome je li brak valjan ili nije. Sud može dodijeliti nadoknadu tih troškova ili njihovog dijela ako je to opravdano s obzirom na situaciju stranaka. Predsjednik sudskog vijeća može stranci na zahtjev odobriti potpuno ili djelomično oslobođenje od sudskih troškova ako je to opravdano situacijom stranke i pod uvjetom da nije riječ o proizvoljnoj ili očito uzaludnoj tužbi ili kršenju prava. Ako je nužno zaštititi interese stranke u postupku, stranka može od suda zatražiti i imenovanje pravnog savjetnika (odvjetnika). Sud može pravnog savjetnika imenovati i prije pokretanja postupka, ali stranka mora ispuniti uvjete za oslobođenje od sudskih troškova. Stranka mora sudu dostaviti dokaze o svojem socijalnom stanju i prihodima.

Ako su ispunjeni zahtjevi iz Zakona o odvjetništvu, moguće je podnijeti zahtjev i češkoj Odvjetničkoj komori za imenovanje pravnog savjetnika bez naknade ili uz smanjenu naknadu.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Žalba protiv odluke o razvodu ili poništaju braka može se podnijeti u roku od 15 dana od primitka pisanog primjerka sudske odluke. Žalba se podnosi u pisanom obliku sudu protiv čije se odluke podnosi. Ako je donesen ispravak izvorne odluke, rok počinje ponovno teći od datuma kada ispravak odluke počinje proizvoditi pravne učinke. Žalba se smatra podnesenom na vrijeme i kad stigne nakon roka od 15 dana ako je podnositelj žalbe postupio u skladu s netočnim uputama suda o žalbi. Žalba nije dopuštena ako je odobren sporazumni razvod.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Osim ako je donesena u drugoj državi članici (osim Danske) u okviru vremenskog područja primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 (Bruxelles II *bis*), odluka se priznaje bez posebnog postupka. Matični ured jednostavno uzima u obzir odluku i automatski unosi dodatni zapis u odgovarajuću matičnu knjigu nakon podnošenja potrebnih isprava, odnosno pravomoćne odluke suda u drugoj državi članici o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka ili njezine ovjerene preslike, uz službeni prijevod na češki jezik i potvrdu iz članka 39. Uredbe Bruxelles II *bis* (ili članka 33. Uredbe Bruxelles II *bis*). Sudovi koji su donijeli odluku o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka izdaju potvrdu na zahtjev stranke u postupku. Zahtjev za dostavljanje potvrde može se ukinuti ako se sve činjenice koje bi se nalazile u potvrdi nalaze i u samoj odluci ili drugim dostavljenim ispravama (npr. ako je dostavljena odluka pravomoćna).

Međutim, zainteresirana stranka može od nadležnog okružnog suda zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude ako je potrebno utvrditi postoji li brak ili ne (članak 21. stavak 3. Uredbe Bruxelles II *bis*). U tom se slučaju, međutim, to odnosi samo na pravo zainteresirane stranke, a ne na obvezu: takva vrsta sudske odluke nije obvezna za uobičajeni unos u matične knjige.

Ako je odluka donesena u drugoj državi članici prije 1. svibnja 2004. i barem jedna od stranaka u postupku državljanin je Češke Republike, odluke o bračnim stvarima priznaju se na temelju posebne odluke Vrhovnog suda Češke Republike. Strane odluke koje su potvrđene kao pravomoćne ili druge potrebne isprave (npr. vjenčani list) podnose se Vrhovnom sudu Češke Republike uz službeni prijevod na češki jezik i odgovarajuću nadovjeru (ozakonjenje, apostil), osim ako je drugačije propisano u međunarodnom ugovoru. Više informacija o tom postupku dostupno je na web-mjestu Vrhovnog suda Češke - vidjeti poveznicu u nastavku.

Određeni bilateralni sporazumi o pravnoj pomoći koji su obvezujući za Češku (to su sporazumi sa Slovačkom, Mađarskom i Poljskom) sadržavaju odredbe o priznavanju presuda o pitanjima koja nisu imovinska pitanja i koje su donijela nadležna tijela druge stranke (to uključuje i odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju) koje se priznaju u Češkoj bez posebnog postupka i jednostavno se unose u matične knjige. U tim slučajevima matični ured unosi dodatni zapis u matične knjige nakon podnošenja strane pravomoćne presude uz službeni prijevod na češki jezik i odgovarajuću nadovjeru (ozakonjenje, apostil), osim ako je drugačije propisano u međunarodnom ugovoru. Prethodno opisani postupak očito se primjenjuje samo u slučajevima kada je odluka donesena prije 1.

svibnja 2004. U protivnom se primjenjuje postupak iz Uredbe Bruxelles II *bis* – vidjeti prethodni tekst.

Češka je potpisnica Konvencije o priznavanju odluka o razvodu i zakonskoj rastavi (Haag, 1. lipnja 1970.). Ako presuda ispunjuje uvjete propisane u toj Konvenciji, u Češkoj je uvedena praksa u skladu s kojom nije potrebno pokrenuti posebni postupak pred Vrhovnim sudom Češke Republike za priznavanje ako je presuda stupila na snagu nakon 11. srpnja 1976., odnosno dana kada je Haaška konvencija stupila na snagu u Češkoj. Strane odluke koje su potvrđene kao pravomoćne podnose se matičnom uredu uz službeni prijevod na češki jezik i odgovarajuću nadovjeru (ozakonjenje, apostil), osim ako je drugačije propisano u međunarodnom ugovoru.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Odluka se može osporiti na temelju osnova iz članka 22. Uredbe Bruxelles II *bis*. U tom se slučaju zahtjev podnosi mjesno nadležnom okružnom sudu, koji je opće nadležan sud fizičke osobe protiv koje se podnosi tužba.

Automatsko priznavanje odluke u matičnom uredu koje je u skladu s bilateralnim sporazumom ili Konvencijom o priznavanju odluka o razvodu i zakonskoj rastavi (Haag, 1. lipnja 1970.) može se spriječiti administrativnim postupkom uz mogućnost podnošenja žalbe nadležnom regionalnom sudu u okviru sustava upravnog sudstva.

Protiv odluke koju je priznao Vrhovni sud Češke Republike nije se moguće žaliti.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

U Češkoj je prestanak braka razvodom uređen zakonodavstvom države čiji su bračni drugovi bili državljani u trenutku pokretanja postupka za razvod braka. Ako su bračni drugovi državljani različitih zemalja, na prestanak braka razvodom primjenjuje se zakonodavstvo države u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište ili, ako takve države nema, češki pravni sustav.

Kad bi se na razvod primjenjivao strani pravni sustav u kojem nije dopušten prestanak braka razvodom, ili je dopušten samo u iznimno teškim okolnostima, i pod uvjetom da je barem jedan od bračnih drugova državljanin Češke, ili barem jedan od bračnih drugova ima uobičajeno boravište u Češkoj, primjenjivalo bi se češko zakonodavstvo.

Ostale poveznice

[Udruženje izmiritelja Češke](#)

[Udruženje bračnih i obiteljskih savjetnika Češke](#)

[Vrhovni sud Češke – priznavanje stranih presuda](#)

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

Posljednji put ažurirano: 16/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu

informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.